

FOLLOW UP FESTIVAL

Samenwerking geeft veerkracht aan de bodem

25 november 2020 - Online

Festival Tour

Vanaf 23 november publiceren we op het digitale platform video's, artikelen en podcasts over verschillende projecten. Bekijk maandag alvast de eerste content en doe op woensdag 25 november tussen 11.00 en 12.00 nog een rondje. Welke informatie spreekt jou het meeste aan? Bekijk hieronder alvast de deelnemers.

Antea Group

Contactpersoon: Geert Roovers

Bijdrage: video

Bioclear earth

Contactpersonen: Maurice Henssen

Bijdrage: video

Bodemenergie en verbetering van onze grondwaterkwaliteit, een mooie combi! Bodemenergie systemen, zoals warmte-koude-opslag (WKO), spelen een cruciale rol bij onze energietransitie, zeker in stedelijk gebied. Daar waar ruimte in de stad voor andere energiebronnen beperkt is, zijn bodemenergiesystemen effectief. Maar grondwater in onze oude binnensteden is door (industriële) activiteiten vaak ook verontreinigd geraakt. Zou het niet fantastisch zijn om deze bodemenergiesystemen gelijktijdig te benutten om, daar waar nodig, de grondwaterkwaliteit te verbeteren? Daarom hebben we sinds 2015 in consortiumverband de "WKO+" techniek ontwikkeld. Een techniek waarbij we open WKO systemen "gebruiken" omdat ze grote hoeveelheden grondwater rondpompen. Wij voegen onze biologische "opruimers" – miljarden specifieke bacteriën – toe die langzaam maar gestaag onze historische verontreinigingen opruimen. Interessant voor gemeenten en provincies, maar ook voor projectontwikkelaars. En toepasbaar bij bestaande en nieuwe WKO's. Geïnteresseerd? Bekijk onze videobijdrage tijdens het Follow UP Festival.

Voor meer info:

bioclearearth.nl/technieken/wko-duurzaam-koelen-en-verwarmen-met-een-bonus

SPRONG

Contactpersoon: Bowine Wijffels

Bijdrage: artikel

Van slimme specialist naar vaardige verbinder

In de transitie naar een schone, duurzame toekomst helpt het niet om uitsluitend kritisch te zijn of elkaar de maat te nemen. Hoe gelijk je ook hebt in het perspectief van je eigen werkdomein, in een ander domein gelden heel andere zaken. De grote uitdagingen van deze tijd vraagt om de wijsheid van velen. Naast kennis is ook creativiteit nodig. En misschien wel vooral de vaardigheid om te verbinden met andere actoren om samen aan nieuwe oplossingen te werken waar we nog niet eerder aan hadden gedacht. Hoe wordt de professional van de toekomst naast slimme specialist straks ook een vaardige verbinden?

Een column van Bowine Wijffels vanuit het SPRONG programma

Bodemtraineeship

Contactpersoon: Sannah Nagelkerken

Bijdrage: video

Het Nationaal Bodemtraineeship verbindt!

Het Nationaal Bodemtraineeship bestaat 5 jaar! We blikken terug op het ontstaan en de groei van het programma: wat betekent ons programma voor het bodemwerkveld en jonge professionals? Kijk snel verder!

COB

Contactpersoon: Edith Boonsma

Bijdrage: 2x link naar projectpagina en 1x podcast

Serious game; Samen zonder schade

Dit project is erop gericht de cultuur en werkwijze in de wereld van de kabels en leidingen van het 'moeten' binnen het zorgvuldig graafproces te veranderen in een samenwerkingsverband van 'willen'. Hierbij is het mechanisme van gedeelde belangen het doel, en zijn de producten in een samenwerkingsverband een middel. Iedereen die werkzaam is in de ondiepe ondergrond kent het fenomeen: de kabels en leidingen liggen nooit waar je ze verwacht! Ondanks de wetten, regels en richtlijnen gaat de graafschade onvoldoende naar beneden. Wij willen niet nog meer letters op papier; wij willen risicobeheersing in plaats van risicoverschuiving. Samen met een gedragswetenschapper wordt een serious game ontwikkeld waarmee het gedrag inzichtelijk wordt en hiermee oplossingen in beeld komen die wél werken.

Wetgeving helpt niet maar een spel, daarmee gaan we het wél redden? Laat je overtuigen door het gesprek dat Jarko van Bloois, (projectleider van dit COB project) en Timo Jansen, (gedragswetenschapper van D&B gedrag) met elkaar hebben over dit onderwerp!

Naar de projectpagina:

www.cob.nl/wat-doet-het-cob/vakgebieden/kabels-en-leidingen/samen-zonder-schade/

Beeldmateriaal: icoon van samen zonder schande

Fabels en feiten bij kabels en leidingen

Belemmeringen in wet- en regelgeving: iedereen in de wereld van de kabels en leidingen ervaart ze. Het is echter onvoldoende duidelijk of het altijd de wet- en regelgeving is die voor belemmeringen zorgt. Het kan net zo goed gebrek aan kennis, capaciteit of tijd zijn om volgens de regels te werken. Vanwege de onduidelijkheid over wat nu feit en wat vooral een gevoel is, lukt het vaak niet om belemmeringen weg te nemen. Hierdoor lopen innovaties stuk, werken partijen in de keten minder goed samen en houdt de wetgever zich op de achtergrond. Het COB-netwerk wil zulke fabels én de feiten in kaart brengen om hiermee een groeiboek te ontwikkelen, een vaste, digitale omgeving waarin de juiste inhoud staat, die als uitgangspunt, naslagwerk, onderligger voor de hele branche gebruikt kan worden.

De eerste ronde interviews heeft inmiddels plaats gevonden en projectleider Laurens van Raaij zal samen met betrokken expert Arjan van Boheemen u meenemen in het project en de voorlopige resultaten uit de doeken doen.

Naar de projectpagina:

www.cob.nl/wat-doet-het-cob/vakgebieden/kabels-en-leidingen/fabels-en-feiten-kabels-en-leidingen/

Beeldmateriaal: fabels en feiten: Mijnheer de Uil met de kabeltjeskrant.

Podcast samenwerken bij complexe opgaven; de ondergrondse infra, hoe lastig is dat?. Alfons van Marrewijk is bijzonder hoogleraar bedrijfsantropologie aan de VU Amsterdam, met als specialisatie de antropologie van cultuurinterventies in complexe publiek-private netwerken. Samen met zijn onderzoeksgroep verkent hij de mogelijkheden van samenwerking in de besluitvorming over en de aanleg van ondergrondse netwerken. In de podcast wordt Alfons geïnterviewd over de samenwerking die nodig is om complexe opgaven ten aanzien van ondergrondse kabels en leidingen het hoofd te kunnen bieden.

Deltares

Contactpersoon: Johan Valstar

Bijdrage: video

Dichtheid van Bodemenergiesystemen omhoog voor meer CO2 besparing
In drukke gebieden is de ruimte voor bodemenergiesystemen schaars door zowel te grote vergunningaanvragen als ook door conservatieve normen voor interferentie.

Op basis van modelsimulaties is aangetoond dat de systemen dichter bij elkaar geplaatst kunnen worden. Bronnen van hetzelfde type dienen minimaal 0,5 à 1,0 thermische straal en bronnen van tegenovergesteld type dienen minimaal 2.0 thermische straal uit elkaar geplaatst te worden. Daarmee blijft het effect van beïnvloeding op bestaande open bodemenergiesystemen zeer beperkt en kunnen deze doelmatig blijven functioneren. Daarnaast wordt aangegeven hoe dit binnen de Omgevingswet kan worden toegepast.

Eindrapport:

library.kwrwater.nl/publication/61093226/

Videopitch:

vimeo.com/478877188

Initiatief Bewust Bodemgebruik

Contactpersoon: Erik Verhallen

Bijdrage: video

Bos, bodem en biodiversiteit: de voordelen van het voedselbos

Wat is het verschil tussen de bodem van een akker en die van een voedselbos? In dit filmpje neemt Marc Siepman je mee naar de bossen op de Utrechtse Heuvelrug om je te laten zien dat de verschillen gigantisch zijn. Ook legt hij uit wat de voordelen zijn van een bodem die vol zit met organisch materiaal. Ook vertelt hij over het belang van schimmels in de bodem. Deze veelzijdige organismen zijn cruciaal voor een gezonde bodem en kunnen in een voedselbos ongestoord hun werk doen. En dankzij een gezonde bodem hebben wij gezond voedsel, terwijl de biosfeer ook alleen maar steeds gezonder wordt.

marcsiepman.nl, www.bewustbodemgebruik.nl en www.greendealvoedselbossen.nl

Bodemgezondheid Noord Nederland

Contactpersoon: Eline Keuning

Bijdrage: video

Bodemgezondheid Noord Nederland

In dit project kijken we op een nieuwe manier naar onze landbouwbodems, namelijk vanuit de microbiologie en de functies die deze microbiologie voor de boer vervuld.

In opdracht van de Provincies Friesland, Groningen en Drenthe willen we concrete handelingsperspectieven ontwikkelen voor boeren om naast de chemische knop, de fysische knop ook een biologische knop aan bodembeheer toe te voegen.

Meer info:

bioclearearth.nl/projecten/bodemgezondheid-noord-nederland

Provincie Zuid-Holland

Contactpersoon: Erik Kuik

Bijdrage: video

Gebiedsgenese regio Midden-Holland

De regio Midden-Holland bestaat uit 6 gemeenten in het Groene Hart. De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) en de provincie Zuid-Holland willen bevorderen dat de gemeenten het natuurlijke systeem van bodem, water en natuur als onderlegger voor hun Omgevingsvisies gebruiken. Dat kan helpen om op een slimme manier om te gaan met de enorme problemen op gebied van onder andere bodemdaling en verzilting. De gebiedsgenese vat dat natuurlijke systeem samen in een 3D visualisatie, waarin de topografie, de natuurlijke bodems en de ondiepe geologie te herkennen zijn.

De regio omvat een groot gebied, daarom zijn gebiedsgeneses gemaakt voor 3 deelgebieden: Noord, Midden en Zuid. Elke gemeente is in zijn geheel in een van de drie geneses opgenomen. De genese is gebruikt voor een analyse van de relatie van de steden en de ondergrond. Daarmee is ze een startpunt voor uitwerking op stads- en wijkniveau.

Contactinfo

Provincie Zuid-Holland: Erik Kuik (ej.kuik@pzh.nl)

ODMH: Sandra Dahmeijer (sdahmeijer@odmh.nl) en Chris Coppens (ccoppens@odmh.nl)

GrondRR: Vincent Grond (vincent@grondrr.nl)

Link naar rapport:

grondrr.nl/downloads/rapportage%20V06c%20gebiedsgenese%20Midden%20Holland.pdf

Rijkswaterstaat

Contactpersoon: Ariane Tuinburg-Jansen

Bijdrage: link naar demo

Microlearning grondwater

In deze online leermodule grondwater leer je welke hulpmiddelen er zijn om je te helpen het gesprek over grondwater te kunnen voeren bijvoorbeeld voor het leveren van een bijdrage aan (of het maken van) de omgevingsvisie, omgevingsverordening, omgevingsplan of vrijwillig programma. Hiermee kun je een goede afweging maken bij het gebruik van grondwater en de natuurlijke functies daarvan in relatie tot de boven- en ondergrondse activiteiten en opgaven. Je leert hoe en wanneer je het hulpmiddel visueel grondwater hiervoor kunt inzetten. Vervolgens leer je ook hoe je met behulp van de navigator je beleidsinzet rondom grondwater beter kunt uitwerken in een vrijwillig programma bodem en grondwater. In een interview laten we zien hoe je in een open dialoog met grondwater aan de slag kunt gaan!

Link:

demo.inbrain.nl/grondwater

SIKB

Contactpersoon: Theo van Oeffelt

Bijdrage: artikel

Naar organisch groeiende thematische en regionale kennisnetwerken
'Stimuleer organisch groeiende netwerken op regionaal niveau. Laat de vorm vrij, vermijd het denken in instituties. Faciliteer de lagere overheden in het benoemen van vraagstukken en het vinden van kennis'. Tien jaar lang heeft het Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond talloos vele projecten gefinancierd of geïnitieerd. Na het komende overgangsjaar, 2021, volgt een nieuw bestuurlijk akkoord 'Bodem en grondwater'. Waaraan is op regionaal niveau behoefte?

Soil4U

Contactpersonen: Suzan Klein Gebbink & Kies van Hovell

Bijdrage: artikel

Het landgoedmodel: wat je in de bodem wilt zien moet je boven de grond organiseren

SOIL4U presenteert het integrale landgoedmodel als moderne systeembenadering voor meervoudige waarde. Wat sectoren individueel niet lukt kan wel via crossovers. Zit die complexiteit ons in de weg? Of verruimen we daarmee juist onze oplossingsruimte? 9 van de UN Sdg's zijn bodem-gerelateerd. Dus meervoudig is het nieuwe effectief!

Het al eeuwen beproefde landgoedmodel is een sterk model - en van grote inspiratie voor allerlei opgaven van nu. In praktijk en beleid waar talloze uitdagingen met elkaar concurreren kan een integrale werkwijze juist de oplossingsruimte vergroten voor een vliegwieleffect. SOIL4U onderzoekt en promoot de systeembenadering van verweven functies en elementen en levert daarmee in de praktijk een bijdrage aan de versnelling van de klimaatadaptatie en landbouwtransitie.

In de presentatie komen 2 praktische instrumenten in ontwikkeling aan bod zoals het landgoedvenster en het sensorisch landschap, die de baten van een integrale benadering expliciet maken. Interessant voor deelnemers die zich willen laten inspireren door de praktijk en weldaad van een integrale benadering. Met ruimte voor reflectie en discussie.

Sterk

Contactpersoon: Robert van Cleef

Bijdrage: infographic (pdf)

Bodemdeling Klikkend(er)wijs

Hoe komen we tot een actuele en dynamische kennisinfrastructuur waarmee stakeholders in het bodemdalingdossier alle kennis en elkaar eenvoudig kunnen vinden? Met deze uitdaging ging een projectgroep bestaand uit provincie Zuid-Holland (Jan Strijker), Platform Slappe bodem (Jeroen Mekenkamp), Saxion Hogeschool (Geert Roovers en Rik Zeeuwen) en het NKB (Robert van Cleef)- in opdracht van het UP aan de slag.

Wat willen we: klikkend wijs!

In interactie met de stakeholders is gebleken dat een aantrekkelijk vorm gegeven infographic met doorklikmogelijkheden het beste aan de behoefte voldoet. Er is een structuur ontworpen waarmee gebruikers met drie keer klikken terecht komen bij de voor hen relevante kennis zoals filmpjes, rapporten, artikelen, lesmateriaal et cetera.

- Niveau 1: doelgroep: hier klikt de gebruiker op de doelgroep waartoe die behoort
- Niveau 2: Inhoud: hier klikt de gebruiker op de inhoudelijke elementen
- Niveau 3: hier wordt het betreffende element omschreven en vindt de gebruiker een overzicht van al het relevante beeldmateriaal en andere bronnen. Deze zijn aan te klikken en worden direct ontsloten

Hoe verder?

De hier gepresenteerde versie is een proefmodel waarbij de eerste twee niveaus al functioneren en waarbij voor 5 van de 25 iconen het derde niveau is uitgewerkt. Deze zijn aanklikbaar en brengen je bij de relevante kennis voor dat onderwerp. Het gaat om:

- Essentie van bodemdaling: Bodemdaling door oxidatie
- Landelijk gebied: Nat grondgebruik en Waterbeheer
- Openbare ruimte: Technische maatregelen
- Privaat bebouwd: Funderingen en scheefzakken

Voor Vragen: Robert van Cleef

r.vancleef@kennisgrammabodemaling.nl

Samen de diepte in

Contactpersonen: Martijn Mekkinck en Corinne Koot

Bijdrage: video

Samen de diepte in – ondergrond en Omgevingswet

De ondergrond is een verbindend element tussen meerdere maatschappelijke opgaven die spelen in een gemeente. Zo doen opgaven als klimaatadaptatie, energietransitie en verstedelijking allemaal een beroep op de ondergrond. Toch lijkt nog niet overal voldoende bekend wat de impact van verschillende opgaven op de bodem en ondergrond is, en wat de bodem bij kan dragen bij het oplossen van deze opgaven. Het project 'Samen de diepte in' heeft de afgelopen twee jaar in een zestal regio's de lokale overheden geactiveerd en ondersteund om aan de slag te gaan met bodem en ondergrond in het veranderende omgevingsbeleid. In dit jaarnummer presenteren wij de geleerde lessen die in verschillende regio's zijn opgedaan. Het hoofdtijdschrift van het jaarnummer is het gedachtegoed en het product 'Huiswerk klaar', dat op basis van de ervaringen in de zes regio's is ontwikkeld en dat ook bruikbaar is voor andere regio's.

Website:

www.samendedieptein.nl

Waternet

Contactpersoon: Fred de Haan

Bijdrage: video

STOWA-project

In dit STOWA-project wordt onderzocht hoe de waterschappen regionale baggerspecie zo doelmatig mogelijk kunnen toepassen, op een manier die zoveel mogelijk voldoet aan de geformuleerde circulariteitsdoelstellingen.